

Med fjerpen og blæk

I Danmark har vi i over 2000 år brugt fjer til at skrive med. Her kan I se, hvordan man laver en pen af fjer.

Det er en hel videnskab at lave gode fjerpenne, men det kan godt lade sig gøre at lave en enkel pen, der kan skrive.

I skal bruge

- En stor fjer
- En skarp kniv
- En metaldåse med sand
- En ovn eller et bål
- Blæk og papir

Ved strandene ligger fjer fra måger, svaner og vadefugle. I skoven, tæt på rovfuglereder eller rævegrave, kan I finde fjer fra byttedyrene. I hønsegården er der fjer fra høns, gæs, kalkuner eller andre tamfugle. Langs vejene ligger trafikdræbte fugle, og hvis I kender en jæger, kan I måske få fjer fra en fasan eller andet vildt.

Til en fjerpen skal I bruge en stor fjer, gerne vingefjer, fra for eksempel en gås, en svane, en måge eller en rovfugl. Før I bruger fjerene, renses snavs af fjerpen med lidt vand på en tot vat. Fjerene kan lægges i fryseren et døgn for at dræbe utøj og bakterier.

Pen og blækhus.

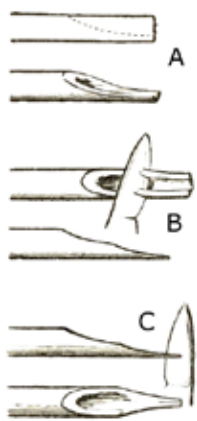
Dyb koncentration.

Gør fjerpen klar

Fjeren skal være tør før brug. Først skrubes den yderste hinde af fjerens skaft med en kniv. Så er pennen bedre at holde på. Fjern eventuelt det nederste af strålerne (de fine fjerhår), så der er plads til at få et godt greb på fjerpen. Fjeren bliver meget stærkere og lettere at skære i, hvis I varmebehandler den først.

Vidste du det?

Svaner har ca. 25.000 fjer
 Tamhøne har ca. 9.000 fjer
 Gråspurv har ca. 1.500 fjer
 Landsvale har ca. 1.500 fjer

Varm en dåse med sand op i ovnen eller i et bål, til sandet er cirka 180 grader varmt. Stik spidsen af fjerens ned i sandet til lige under fjerstrålerne. Lad den stå, til sandet er kølet af.

Vidste du det?

Fjerpennen har gennem tiden været et af de vigtigste skrive-redskaber. Man brugte typisk fjer fra gæs. Det var især de fem ydre vingefjer fra venstre vinge, der var eftertragtede. De har nemlig en krumning, der passer til højrehåandede skrivere.

Det kræver en sikker hånd at skrive med pen og blæk.

Skær spidsen til

A. Lav et cirka to cm skråt snit med en skarp kniv nederst på skaftet af fjerens mod spidsen. Pas på fingrene.

B. Skær endnu et skråt snit cirka én cm fra spidsen.

C. Skær spidsen lige over, så den får

Så er fjerpennene klar...

den bredde, du ønsker, og til sidst laver I en slids på ca. 1 cm ind i skaftet fra spidsen. Slidsen får blækket til at løbe lettere ned til spidsen.

I kan nu klippe fjerens til i den længde og form, der passer jer. Dyp pennen i blæk og skriv eller tegn på et stykke papir. Den måde, spidsen er skåret på, har stor betydning for, hvordan skriften ser ud. En smal spids giver en tynd streg, en bred spids giver en tyk streg. Det kan godt være, at du skal skære pennen til nogle gange, før den er rigtig god.

Lav jeres eget blæk

I kan lave jeres eget blæk ved at lægge 10 agern i vand sammen med 10 søm af jern og nogle stumper egebark. Efter et par dage har I sort blæk. Hvis blækket er for tyndt, kan det gøres tykkere med honning.

Hvis I kan få fat på nogle egegaller, kan I også med en hvidløgspresse mase saften fra ca. 10 egegaller ud over et par skefulde jernvitrol. Det er et salt, man kan købe hos materialisten.

Blækket bliver helt sort, når det kommer i forbindelse med ilt. Blækket kaldes for jern-gallus-blæk, og det var den slags blæk, som H.C. Andersen foretrak at bruge til sine mange historier, breve, dagbøger og tegninger.

Usynligt blæk

Hvis du har en dagbog, kan du skrive alle dine hemmeligheder i den, uden at nogen kan sniglæse dem. Brug saften fra en citron som blæk. Når det tørrer, er skriften blevet usynlig. Først når papiret holdes op mod et stearinlys, kan skriften læses. Pas på ikke at komme for tæt på lyset, så der går ild i papiret.

Det er ganske vist!

Oplev naturen med www.naturkatapulten.dk

